

Obsah

Predhovor (doc. MVDr. A. Orság, CSc.)	5	
1.		
1.1.	Mechanika pohybu (MVDr. V. Ledecký, CSc.)	7
Druhy chodov	7	
Pravidelná chôdza	7	
Nepravidelná chôdza	8	
Pružnosť kopyta, paznechta a paprčky	9	
2.		
2.1.	Pravidelné a nepravidelné postoje (doc. MVDr. V. Roztočil, CSc.)	11
Pravidelný postoj končetín	11	
Pravidelný postoj hrudních končetín	11	
Pravidelný postoj pánevných končetín	12	
Nepravidelné postoje končetín	13	
Nepravidelné postoje hrudních končetín pri posuzovaní zepredu	13	
Nepravidelné postoje hrudních končetín pri posuzovaní ze strany	13	
Nepravidelné postoje pánevných končetín pri posuzovaní zezadu	14	
Nepravidelné postoje pánevných končetín pri posuzovaní ze strany	14	
3.		
3.1.	Krívanie (MVDr. V. Ledecký, CSc.)	16
Definícia, klasifikácia a príčiny krívania	16	
Vyšetrenie pri krívaní	16	
Nacionálne	16	
Anamnéza	16	
Klinické vyšetrenie	17	
Orientečná prehliadka v pokoji	17	
Vyšetrenie a prehliadka v pohybe	18	
Prehliadka v pokoji	18	
Detailná adspekcia a palpácia	18	
Perkusia a auskultácia	19	
Špeciálne diagnostické vyšetrenie	19	
Diagnostické znecitlenie	19	
Röntgenologické vyšetrenie	19	
Artroskopia	20	
Biopsia	20	
Laboratórne vyšetrenia	20	
Diagnostika krívania koní	20	
Diagnostika krívania hovädzieho dobytka	21	
Diagnostika krívania ošípaných	21	
Diagnostika krívania psov	22	
4.		
4.1.	Nemoci kostí (doc. MVDr. J. Kottman, CSc.)	23
Zánět kostí	23	
Zánět okostice	23	
Asepticky akutní zánět okostice	23	
Asepticky fibrózní chronický zánět okostice	23	
Asepticky chronický osifikující zánět okostice	23	
Hnisavý zánět okostice	25	
Zánět kostní tkáně	26	
Zánět kostní dřeně	26	
Hnisavý zánět kostní dřeně	26	
Asepticky zánět okostice záprstních kostí	27	
Akutní aseptická periostitida na dorzální ploše MC III	27	
Periostitis chronicus ossificans metakarpálních kostí	28	
Chronický osifikující zánět okostice sezamských kostí proximálního článku prstu	28	
Chronický aseptický zánět okostice spěnkové kosti	29	
Zánět všech struktur kosti mladých psů	29	

4.2.	Dystrofie kostí	31
4.2.1.	Sesamoidosis proximalis	31
4.2.2.	Podotrochlosis	32
4.3.	Poruchy celistvosti kostí	33
4.3.1.	Zlomeniny kostí	33
4.3.2.	Uvolnění epifýzy	37
4.3.2.1.	Uvolnění hlavice stehenní kosti	38
4.3.2.2.	Uvolnění distální epifýzy vřetenní a loketní kosti	38
4.3.3.	Uvolnění výčnělku kosti	38
4.3.3.1.	Uvolnění sedačího hrbohlavého kloubu	38
4.4.	Nekróza kostí	39
4.5.	Nádory kostí	39
5.	Nemoci kloubů (doc. MVDr. J. Kottman, CSc.)	40
5.1.	Zánět kloubu	40
5.1.1.	Aseptický zánět kloubu	40
5.1.1.1.	Akutní aseptický zánět kloubu	40
5.1.1.2.	Chronický aseptický zánět kloubu — tzv. kloubní nálevka	40
5.1.2.	Hnisavý zánět kloubu	41
5.2.	Kolemkloubní zánět	43
5.2.1.	Chronický aseptický kolemkloubní zánět	43
5.2.2.	Hnisavý kolemkloubní zánět	43
5.3.	Artróza	44
5.3.1.	Artróza kyčelního kloubu	45
5.3.2.	Artróza kolenního kloubu	45
5.3.3.	Artróza hlezenního kloubu, špánek	46
5.3.4.	Artróza korunkového kloubu	47
5.3.5.	Artróza kloubů páteře	47
5.3.6.	Výhřev meziobratlové ploténky, disku	49
5.4.	Neotevřená poranění kloubu	49
5.4.1.	Zvrtnutí kloubu	49
5.4.2.	Zhmoždění kloubu	50
5.4.3.	Výron krve do kloubu	50
5.4.4.	Vykloubení	50
5.4.4.1.	Vyklobení femuru v kyčelním kloubu; vyklobení kyče	51
5.4.4.2.	Vyklobení češky	51
5.4.4.3.	Vyklobení kloubů prstů	53
5.4.5.	Přetržení kloubních vazů	53
5.4.5.1.	Ruptura předního zkříženého vazu kolenního kloubu	54
5.4.5.2.	Přetržení postranních vazů kolenního kloubu	54
5.5.	Otevřené poranění, rána kloubu	54
5.6.	Vrozené a ziskané anomálie kloubů	55
5.6.1.	Skrčeniny kloubů	55
5.6.1.1.	Vrozené kontrakturny kloubů prstů	55
5.6.1.2.	Ziskané flexní kontrakturny kloubů prstů u hřebat	55
5.6.2.	Dysplazie kloubů	56
5.6.2.1.	Dysplazie kyčelního kloubu	56
5.6.2.2.	Calvéova-Perthesova nemoc	58
5.6.2.3.	Dysplazie loketního kloubu	59
5.6.3.	Osteochondróza	60
5.6.4.	Adaptační poruchy kloubů býků a prasat ve výkrmu	60
6.	Nemoci synoviálních pochev (doc. MVDr. J. Kottman, CSc.)	62
6.1.	Zánět synoviální pochvy	62
6.1.1.	Akutní aseptický zánět synoviální pochvy	62
6.1.2.	Chronický aseptický zánět synoviální pochvy	62
6.1.3.	Hnisavý zánět synoviální pochvy	63
6.1.4.	Sekundární tendovaginitidy	63
6.2.	Rána synoviální pochvy	63
7.	Nemoci synoviálních váčků (doc. MVDr. J. Kottman, CSc.)	65
7.1.	Obecná část	65
7.1.1.	Zánět synoviálního váčku	65
7.1.1.1.	Akutní aseptický zánět synoviálního váčku	65
7.1.1.2.	Chronický aseptický zánět synoviálního váčku	65

7.1.1.3.	Hnisavý zánět synoviálního váčku	66
7.2.	Speciální část	66
7.2.1.	Zánět mezihrbolkového synoviálního váčku	66
7.2.2.	Zánět podkožního synoviálního váčku okovcového	66
7.2.3.	Zánět podkožního synoviálního váčku zápěstí	67
7.2.4.	Zánět podšlachového synoviálního váčku společného, resp. dlouhého natahovače prstu	68
7.2.5.	Zánět distálního podšlachového synoviálního váčku dvojhlavého svalu stehenního	68
7.2.6.	Zánět podkožního patního synoviálního váčku	69
7.2.7.	Zánět ostatních synoviálních váčků končetin	69
8.	Nemoci svalů a šlach (doc. MVDr. J. Kottman, CSc.)	70
8.1.	Nemoci svalů	70
8.1.1.	Zánět svalu	70
8.1.1.1.	Aseptický zánět svalu	70
8.1.1.2.	Hnisavý zánět svalu	70
8.1.2.	Pohmoždění svalu	70
8.1.3.	Přetržení svalu	71
8.1.3.1.	Přetržení třetího lýtkového svalu	71
8.1.3.2.	Přetržení přitahovačů	71
8.1.4.	Úbyt svalu	73
8.1.5.	Ostatní nemoci svalů	73
8.1.5.1.	Nutriční svalová dystrofie	73
8.1.5.2.	Zátěžová svalová dystrofie	74
8.2.	Nemoci šlach	74
8.2.1.	Zánět šlachy	74
8.2.1.1.	Akutní aseptický zánět šlachy	74
8.2.1.2.	Chronický aseptický zánět šlachy	76
8.2.1.3.	Hnisavý zánět šlachy	76
8.2.2.	Přetržení šlachy	76
8.2.2.1.	Přetržení šlachy povrchového ohybače prstu	77
8.2.2.2.	Přetržení šlachy hlubokého ohybače prstu	77
8.2.2.3.	Přetržení středního mezikostního svalu	77
8.2.2.4.	Přetržení společné patní šlachy	77
8.2.3.	Rána šlachy	79
9.	Nemoci krevních a mízních cév (doc. MVDr. J. Kottman, CSc.)	80
9.1.	Nemoci krevních cév	80
9.1.1.	Zánět tepny	80
9.1.1.1.	Thrombosis aortae abdominalis et a. iliaca externa	80
9.1.1.2.	Thrombosis a. axillaris et a. brachialis	80
9.1.2.	Zánět žily	80
9.1.3.	Krevní výron	81
9.2.	Nemoci mízních cév	81
9.2.1.	Zánět mízních cév	81
9.2.2.	Zánět povrchového systému lymfatických cév končetin u koní	82
10.	Nemoci nervové soustavy (doc. MVDr. V. Roztočil, CSc.)	83
10.1.	Traumatické léze míchy	83
10.1.1.	Otřes míchy	83
10.1.2.	Zhmoždění míchy	83
10.1.3.	Roztržení míchy	83
10.2.	Traumatické léze periferních nervů	84
10.2.1.	Zhmoždění nervu	84
10.2.2.	Roztržení nervu	84
10.2.3.	Zánět nervu	85
10.3.	Obrna nervů	85
10.3.1.	Obrna pleteně pažní	85
10.3.2.	Obrna nervu nadlopatkového	85
10.3.3.	Obrna nervu vřetenního	85
10.3.4.	Obrna nervu uepávacího	87
10.3.5.	Obrna nervu sedacího	87
10.3.6.	Obrna nervu holenního	87

10.3.7.	Obrna nervu lýtkového	87
10.3.8.	Obrna nervu stehennho	87
10.4.	Spastická paréza pánevních končetin skotu	87
11.	Choroby kože a podkožia (doc. MVDr. A. Orság, CSc.)	89
11.1.	Pomliaždenie kože	89
11.2.	Odrenina	89
11.3.	Preležanina	89
11.4.	Rany na končatinách	90
11.5.	Zápal kože	90
11.5.1.	Zápal kože v oblasti sponky koňa	91
11.5.2.	Zápal kože prsta	91
11.5.3.	Nákazlivý zápal kože v medziprstovom priestore	91
11.5.4.	Zápal medziprstovej kože	92
11.6.	Nekrobacilóza končatín prežúvavcov	92
11.7.	Bradavkovitý zápal kože	93
11.8.	Medziprstový mozol	94
11.9.	Hyperplázia kože a podkožia	95
11.10.	Poronanie prsta psa	95
12.	Paznecht a kopyto (doc. MVDr. A. Orság, CSc.)	97
12.1.	Pravidelný paznecht, kopyto, paprčka	101
12.1.1.	Pravidelný paznecht	101
12.1.2.	Pravidelné kopyto	102
12.1.3.	Pravidelná paprčka	102
12.1.4.	Vlastnosti zdravého paznechta, kopyta, paprčky	102
12.2.	Tvarové odchýlky paznechta, kopyta, paprčky	103
12.2.1.	Nepravidelné paznechty	103
12.2.1.1.	Ostrý paznecht	103
12.2.1.2.	Tupý paznecht	104
12.2.1.3.	Rozbiehavý paznecht	105
12.2.1.4.	Zbiehavý paznecht	105
12.2.2.	Patologické paznechty	106
12.2.2.1.	Krivý paznecht	106
12.2.2.2.	Predklbný paznecht	106
12.2.2.3.	Roštový paznecht	106
12.2.2.4.	Schvátený paznecht	106
12.2.3.	Prerastené paznechty	106
12.2.3.1.	Rozšírený paznecht	107
12.2.3.2.	Oblúkovitý paznecht	107
12.2.3.3.	Špirálovitý paznecht	107
12.2.3.4.	Skrízený paznecht	107
12.2.4.	Nepravidelné kopytá	108
12.2.4.1.	Ostre kopyto	108
12.2.4.2.	Tupe kopyto	108
12.2.4.3.	Medvedie kopyto	108
12.2.4.4.	Rozbiehavé kopyto	108
12.2.4.5.	Zbiehavé kopyto	109
12.2.4.6.	Krivé kopyto	109
12.2.4.7.	Diagonálne kopyto	109
12.2.5.	Patologické kopytá	110
12.2.5.1.	Ploské kopyto	110
12.2.5.2.	Plné kopyto	110
12.2.5.3.	Schvátené kopyto	110
12.2.5.4.	Predklbne kopyto	111
12.2.5.5.	Tesné kopyto	111
12.2.6.	Nepravidelné paprčky	112
12.2.7.	Patologické paprčky	113
13.	Starostlivosť o paznechty, kopytá a paprčky (doc. MVDr. A. Orság, CSc.)	114
13.1.	Úprava paznechtor hovädzieho dobytka	114
13.1.1.	Spôsoby úpravy	114
13.1.2.	Zásady pri úprave paznechtor	116
13.2.	Úprava paznechtor oviec	117
13.3.	Úprava paprčiek ošípaných	120

13.4.	Podkúvanie koňa	120
13.4.1.	Prehliadka a úprava kopyta pred podkúvaním	121
13.4.2.	Opis podkovy a jej zhotovenie	121
13.4.3.	Podkúvanie koní na rozličné účely	127
13.4.4.	Podkúvanie nepravidelných kopyt	128
13.4.5.	Podkúvanie patologických kopyt	129
13.4.6.	Podkúvanie pri nepravidelnej chôdzi	130
13.4.7.	Špeciálne podkovy	131
14.	Choroby paznechta, kopyta, paprčky a pazúra (doc. MVDr. A. Orság, CSc.)	132
14.1.	Zmeny kvality a súvislosti rohoviny rohového puzdra	132
14.1.1.	Tvrdá rohovina paznechta, kopyta a paprčky	132
14.1.2.	Mäkká rohovina	132
14.1.3.	Krúžky na rohovej stene	132
14.1.4.	Rázštep rohového puzdra	133
14.1.5.	Rozsadlina	134
14.1.6.	Voľný chodidlový okraj	134
14.1.7.	Volná stena	135
14.1.8.	Dvojité chodidlo, dvojitá pätká	135
14.1.9.	Hniloba rohoviny pätek	135
14.1.10.	Hniloba rohovej streľky	135
14.1.11.	Vyzutie	136
14.2.	Choroby podkožia	136
14.2.1.	Choroby podkožia korunky	136
14.2.1.1.	Flegmóna podkožia a korunky	136
14.2.1.2.	Absces podkožia korunky	137
14.2.1.3.	Nekróza podkožia korunky	137
14.2.1.4.	Flegmóna podkožia pazúra	138
14.2.2.	Choroby prstového vankúša a väzivovej streľky	138
14.2.2.1.	Flegmóna prstového vankúša a väzivovej streľky	138
14.2.2.2.	Absces prstového vankúša a väzivovej streľky	138
14.2.2.3.	Nekróza prstového vankúša a väzivovej streľky	138
14.3.	Choroby škáry	138
14.3.1.	Zápal škáry	139
14.3.1.1.	Neinfekčný zápal škáry	139
14.3.1.1.1.	Nehnisavý akútны zápal škáry	139
14.3.1.1.2.	Nehnisavý chronický zápal škáry	140
14.3.1.2.	Infekčný zápal škáry	141
14.3.1.2.1.	Hnisavý povrchový zápal škáry	141
14.3.1.2.2.	Hnisavý hlboký zápal škáry	142
14.3.1.2.3.	Nekrotický povrchový zápal škáry	142
14.3.1.2.4.	Nekrotický hlboký zápal škáry	142
14.3.1.2.5.	Nákazlivá krívačka oviec	144
14.3.1.3.	Ostatné formy zápalu škáry	145
14.3.1.3.1.	Chronický ohraničený hyperplastický zápal stenovej škáry	145
14.3.1.3.2.	Chronický aseptický zápal škáry obruby a korunky	145
14.3.1.3.3.	Akútne schvátenie paznechta, kopyta a paprčky	146
14.3.1.3.4.	Schvátený paznecht, kopyto a paprčka	147
14.3.1.3.5.	Bradavkový zápal kopytnej a paznechtovej škáry	147
14.3.1.4.	Pododermatitis specifico-traumatica	148
14.3.1.4.1.	Rusterholzov vred	148
14.3.1.4.2.	Specificko-traumatický zápal korunkovej a stenovej škáry	149
14.3.1.4.3.	Specificko-traumatický zápal pätkovej škáry	149
14.3.1.5.	Vred pätky	150
14.3.1.6.	Vred pätkovej brázdy	150
14.3.1.7.	Snet paznechtovej, kopytnej a paprčkovej škáry	150
14.3.1.8.	Poranenie v oblasti paznechta, kopyta a paprčky	151
14.3.1.8.1.	Nášlap	151
14.3.1.8.2.	Zášlap	152
14.3.1.8.3.	Zakovanie	152
15.	Nemoci pohybového ústrojí při celkových onemocněních organismu (doc. MVDr. V. Roztočil, CSc.)	154
16.	Prevencia ortopedických chorôb vo velkochovoch (doc. MVDr. A. Orság, CSc.)	157

16.1.	Vplyv veľkovýrobnnej technológie na výskyt ortopedických chorôb hovädzieho dobytka, osípaných a oviec	157
16.2.	Ekonomický význam ortopedických chorôb v podmienkach veľkochovov	162
16.3.	Prevencia ortopedických chorôb pri hlavných druhoch hospodárskych zvierat	163
17.	Obväzy (MVDr. V. Ledecký, CSc.)	166
17.1.	Obväzový materiál	166
17.2.	Druhy obväzov	167
17.3.	Prikladanie obväzov na paznechty, paprčky a kopytá	169
18.	Miestne a chemické znecitlivenie (MVDr. V. Ledecký, CSc.)	172
18.1.	Povrchové znecitlivenie	172
18.2.	Infiltračné znecitlivenie	172
18.3.	Zvodové znecitlivenie	172
18.3.1.	Znecitlivenie hovädzieho dobytka	172
18.3.1.1.	Znecitlivenie na hrudníkovej končatine	172
18.3.1.2.	Znecitlivenie na panvovej končatine	174
18.3.2.	Znecitlivenie koňa	175
18.3.2.1.	Znecitlivenie na hrudníkovej končatine koňa	175
18.3.2.2.	Znecitlivenie na panvovej končatine koňa	176
18.4.	Intrasynoviálne znecitlivenie	177
18.5.	Intravenózne znecitlivenie na končatinách hovädzieho dobytka	178
18.6.	Novokaínová blokáda	178
19.	Operace na pohybovém ústrojí (doc. MVDr. V. Roztočil, CSc.)	180
19.1.	Operace na kůži a kožních útvarech	180
19.1.1.	Uvolňovací rýhy	180
19.1.2.	Resekce rohového chodidla a strelu	181
19.1.3.	Ablace rohové stěny	181
19.1.4.	Exstirpace mezipaznehtového mozolu u skotu	182
19.2.	Operace na šlachách	183
19.2.1.	Částečná resekce šlachy hlubokého ohybače prstu	183
19.2.2.	Resekce šlachy povrchového a hlubokého ohybače prstů u skotu	183
19.2.3.	Resekce šlachy dlouhého ohybače prvního prstu a kaudálního holenního svalu u koně a skotu	184
19.2.4.	Tenotomie k zamezení létání u ptáků	185
19.2.5.	Perkutánní splitting šlach	186
19.3.	Operace na kostech	186
19.3.1.	Operativní léčení zlomenin kostí — osteosyntéza	186
19.4.	Operace na synoviálních útvarech	188
19.4.1.	Punkce synoviálních útvarů	188
19.4.2.	Desmotomie mediálního českového vazu u koně a skotu	191
19.4.3.	Operace při luxaci češky u psa	192
19.4.4.	Operace při ruptuře postranního femorotibiálního vazu u psa	193
19.4.5.	Operače při ruptuře kraniálního zkříženého vazu kolenního kloubu u psa	193
19.4.6.	Meniskotomie	195
19.4.7.	Operace při luxaci hlavice stehenní kosti u psa a kočky	195
19.4.8.	Periostotomie při deformační ankylozu jící artróze hlezenního kloubu u koně	196
19.4.9.	Exstirpace uvolněného processus anconaeus u psa	197
19.4.10.	Exstirpace podkožního tihového váčku okovcového u koně a psa	197
19.4.11.	Exstirpace tihového váčku zápěstí u skotu	198
19.5.	Operace na nervech	198
19.5.1.	Neurektomie u koně	198
19.5.1.1.	Neurektomie nn. palmares (plantares) v okrsku kloubu spěnkového	198
19.5.1.2.	Neurektomie nn. digitales palmares (plantares)	199
19.6.	Ostatní základní operace na končatinách	199
19.6.1.	Exstirpace kopytní chrupavky u koně	199
19.6.2.	Amputace prstu u skotu	200
19.6.3.	Amputace „vlčího drápu“ u psa	201
19.6.4.	Kauterizace a blistrování	201
20.	Fyzikální terapie (doc. MVDr. J. Kottman, CSc.)	204
20.1.	Hydroterapie	204
20.2.	Parafinoterapie a peloterapie	205
20.3.	Fototerapie	205

20.3.1.	Infračervené záření	205
20.3.2.	Ultrafialové záření	206
20.4.	Elektroterapie	206
20.4.1.	Galvanoterapie	206
20.4.2.	Iontoterapie	206
20.4.3.	Faradizace	207
20.4.4.	Diatermie	207
20.4.5.	Mikrovlny	207
20.4.6.	Diadynamické proudy	208
20.5.	Ultrasonoterapie	208
21.	Základy veterinárnej röntgenológie (doc. MVDr. A. Orság, CSc.)	209
21.1.	Röntgenový prístroj	211
21.2.	Spôsoby röntgenologického vyšetrovania	213
21.2.1.	Skiagrafia	213
21.2.1.1.	Röntgenové filmy, papiere a ich spracovanie	214
21.2.1.2.	Dokumentácia a archivovanie röntgenových snímok	215
21.2.1.3.	Čítanie röntgenogramov	215
21.2.2.	Skiaskopia	216
21.2.3.	Röntgenové vyšetrenie s použitím kontrastných látok	217
21.2.4.	Ochrana pri práci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia	217
21.2.5.	Kontrola röntgenového zariadenia	218
21.3.	Röntgenologická diagnostika kostných zmien	218
21.3.1.	Kostná hypertrofia	219
21.3.2.	Kostná atrofia	219
21.3.3.	Chronická kostná dystrofia	219
21.3.4.	Kostná nekróza	219
21.3.5.	Periostitis	220
21.3.6.	Kostné tumory	220
21.3.7.	Röntgenologické vyšetrenia pri traumatických stavoch	220
21.4.	Röntgenologická diagnostika pri dysplasio coxae congenita psa	220
21.5.	Niektoré polohy a technika pri röntgenovaní zvierat	221
	Literatúra	226
	Register	228
	Česko-slovenský slovníček	240
	Slovensko-český slovníček	242